

ÖZET

CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK ROMANINDA KADIN KAHRAMAN AÇISINDAN NAMUS, ŞEREF VE CİNSELLİK KAVRAMLARI

Zehra KALLE GÜNDOĞAN

Cumhuriyet'in ilanından sonra değişen toplumsal yapının edebiyata yansımaları kaçınılmaz bir gerçektir. Özellikle kadının sosyal hayata dâhil olmasıyla romanlarda kadın kahramanlar çeşitlenen kimliklerle karşımıza çıkar. Bu tezimizde Cumhuriyet sonrası Türk romanının, kadın edebiyatı örneğinden hareketle değerlendirmesini yapmaya gayret ettik. Ayrıca romanlarda kadın sorunsalının ana problem olarak belirlenmiş olmasına dikkat ettik. Bahsi geçen Cumhuriyet tarihinin yüz yılı aşkın bir süre olması, elbette eser seçimini zorlaştırmıştır. Her bilimsel çalışmada olduğu gibi bu çalışmanın da nicelik olarak sınırı olması gerekliliği hasebiyle her dönemden kanonik kabul edilmiş eserler belirlenmiş ve bu eserler üzerine çalışma kararı alınmıştır.

Güzide Sabri "Hicran Gecesi", Sait Faik Abasıyanık "Kayıp Aranıyor", Sevgi Soysal "Yürümek", Leyla Erbil "Tuhaf Bir Kadın", Pınar Kür "Asılacak Kadın", Ayla Kutlu "Cadı Ağacı", Erendiz Atasü "Gençliğin O Yakıcı Mevsimi" ve Duygu Asena "Aşk Gidiyorum Demez" adlı eserlerin kadın kahramanlarının toplumsal cinsiyete, cinselliğe ve namus kavramlarına bakış açısının feminist gözle incelendiği bu eserlerde, özellikle süreç içinde konunun ele alınış biçimindeki değişiklikler belirlenmiştir. Eser incelemelerinde feminist eleştiri, toplumsal cinsiyet temelli okuma ve psikanaliz yöntemlerinden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet edebiyatı, kadın, feminist hareket, namus, cinsellik.

ABSTRACT

HONOR, VIRTUE, AND SEXUALITY FROM THE PERSPECTIVE OF FEMALE PROTAGONISTS IN TURKISH NOVELS OF THE REPUBLICAN ERA

Zehra KALLE GÜNDOĞAN

The reflection of the changing social structure in literature following the proclamation of the Republic is inevitable. In particular, with the increased participation of women in social life, female protagonists in novels began to emerge with increasingly diverse identities. This thesis aims to analyze post-Republican Turkish novels through the lens of women's literature. Special attention is given to how the issue of women is framed as a central theme in these works. The fact that the Republican era spans over a century has naturally made the selection of literary works more challenging. As with any academic study, limitations in scope necessitated the selection of canonically recognized works from different periods as the basis of the analysis.

The female protagonists in *Hicran Gecesi* by Güzide Sabri, *Kayıp Aranıyor* by Sait Faik Abasıyanık, *Yürümek* by Sevgi Soysal, *Tuhaf Bir Kadın* by Leyla Erbil, *Asılacak Kadın* by Pınar Kür, *Cadı Ağacı* by Ayla Kutlu, *Gençliğin O Yakıcı Mevsimi* by Erendiz Atasü, and *Aşk Gidiyorum Demez* by Duygu Asena are examined from a feminist perspective, particularly in relation to their portrayals of gender, sexuality, and the concept of honor. The study places emphasis on how the treatment of these themes has evolved over time. The analysis draws upon feminist criticism, gender-based reading, and psychoanalytic approaches.

Keywords: Republican literature, women, feminist movement, honor, sexuality.